

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/justice.pdf> (дата звернення: 04.04.2023).

2. Про План законопроектної роботи Верховної Ради України на 2023 рік: постанова Верховної Ради України від 07 лют. 2023 р. № 2910-IX.

3. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14 квіт. 2022 р. № 2201-IX.

4. Ухвала Київського районного суду міста Харкова від 10 лист. 2022 р. у справі № 953/17864/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107233618> (дата звернення: 04.04.2023)

5. Конституція України від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

6. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст. 250.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.

8. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. № 64/2022.

9. Ухвала Новозаводського районного суду міста Чернігів від 02 чер. 2022 р. у справі № 751/1654/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104641239> (дата звернення: 04.04.2023).

10. Ухвала Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області від 03 лист. 2022 р. у справі № 484/3366/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107098076> (дата звернення: 04.04.2023).

11. Вирок Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області від 06 січ. 2023 р. у справі № 484/3366/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108276394> (дата звернення: 04.04.2023).

УДК 343.98(043.2)

Пацеля Г.А., к.ю.н., доцент,
Захарчук Н.П., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

У сучасних умовах завдання криміналістики визначаються її соціальною функцією – сприяти своїми прийомами, методами й засобами протидії кримінальним явищам. У зв'язку з цим, головним завданням криміналістики є сприяння органам правопорядку в боротьбі зі злочинністю, повне й своєчасне техніко-криміналістичне забезпечення й

супровід розслідування та профілактики кримінальних правопорушень, їх судового розгляду. Це завдання може бути реалізовано завдяки всебічному використанні досягнень науки й техніки.

Можна виокремити три основні напрями інноваційного розвитку криміналістики: 1) використання принципово нових матеріалів, розроблення та впровадження нових технологій і рішень (ця тенденція характерна здебільшого для розвитку криміналістичних експертних досліджень); 2) впровадження й використання різного роду інноваційних технологій у тактику проведення слідчих (розшукових) дій; 3) впровадження в діяльність правоохоронних органів сучасних інформаційних технологій і їх активне застосування [1, с. 13].

На даний час, у галузі криміналістичної техніки простежується тенденція активних пошуків щодо розроблення й упровадження інноваційних криміналістичних продуктів, спрямованих на оптимізацію розслідування кримінальних правопорушень і судового розгляду. Прикладами інновацій у правозастосовній діяльності слугують ідентифікаційні біометричні системи за статичними й динамічними ознаками людини (системи електронної ідентифікації людини за біометричними ознаками – відбитками пальців рук, ознаками зовнішності, малюнку райдужної оболонки ока, ДНК, ознаками ходи, почерку тощо), автоматизовані робочі місця (далі – АРМ), зокрема АРМ слідчого «Інсайт», автоматизовані інформаційно-пошукові системи та бази даних («Слідча практика», «Слідчий прецедент» та інші) тощо [2, с. 40].

Останнім часом, поряд із традиційними засобами виявлення, фіксації, вилучення, а також дослідження матеріально фіксованих слідів та обстановки місця події, в цілому інноваційним і досить перспективним напрямом, стає активне застосування сучасних тривимірних цифрових технологій і штучного інтелекту, метою якого є створення візуалізації й реконструкція обставин і картини злочину або окремих його епізодів (деталей) за допомогою використання 3D-моделей. Практика показує, що правоохоронці все частіше стикаються з необхідністю дослідження й фіксації матеріальних об'єктів, розташованих на великих територіях (зокрема в результаті кримінальних вибухів, пожеж, аварій і катастроф на різних видах транспорту, техногенних катастроф) [4, с. 149].

Можливості поліпшення механізму фіксування ходу та результатів огляду місця події вбачаються в використанні лазерних 3D-сканерів з відповідним програмним забезпеченням та спеціалізованими програмами автоматизованого складання стенограм проведення слідчих розшукових дій. Лазерне сканування забезпечує зображення, яке схоже на фотографію, але має тривимірний вигляд з можливістю вільної зміни ракурсу перегляду. За допомогою лазерного сканування отримують детальне зображення місця події. Ці дані можуть бути збережені на будь-якому

цифровому носії, і найважливіше – коригування результатів сканування стає неможливим. Це дозволяє знову відтворити картину обстановки, яка була на момент сканування, після проведення слідчих розшукових дій [3, с. 132-133].

Особливу увагу заслуговує інноваційний продукт технологічного прогресу, що є ефективним засобом фіксації та передачі даних - сучасний мобільний зв'язок. Цей зв'язок спрямований на досягнення трьох важливих завдань - персоналізації, глобалізації та інтеграції. На сьогодні, персоналізація мобільного зв'язку досягла максимального розвитку, а зусилля науковців спрямовані на подальше втілення ідеї використання мобільних телефонів для розширення їх можливостей з обміну різноманітною інформацією. Використання мобільної мережі слідчим, який працює в «польових умовах», розширює можливості здійснення оперативних заходів. Одним з перспективних напрямків використання мобільних комунікацій є передача зображень слідів пальців рук, виявлених на місці огляду, через канали мобільного зв'язку, для подальшої перевірки в автоматизованих дактилоскопічних інформаційних системах з метою ідентифікації цих слідів [3, с. 133-134].

Можна дійти висновку, що в сучасних реаліях, одним із найперспективніших напрямів боротьби зі злочинністю є розроблення, впровадження й застосування криміналістичних інновацій у правозастосовній діяльності з метою підвищення її ефективності, результативності й оптимізації. Тому, створення й запровадження інноваційних криміналістичних продуктів, активне їх практичне використання, слід розглядати як пріоритетне завдання криміналістики на сучасному етапі й нагальна потреба правозастосовної практики. Важливо вивчати досвід інших країн у розвитку та покращенні криміналістики, переймати його та запроваджувати використання «розумної техніки», яка може допомагати у швидкому розкритті кримінальних правопорушень.

Література

1. Шевчук В.М. Інноваційні засади криміналістичного забезпечення правозастосовної діяльності: проблеми формування концепції. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики: зб. наук. пр. / редкол.: О.М. Ключев, В.Ю. Шепітько та ін. Харків: Право, 2021. Вип. 23. С. 7-23.

2. Шепітько В.Ю., Журавель В.А., Авдеева Г.К. Інновації в криміналістиці та їх впровадження в діяльність органів досудового слідства. Питання боротьби зі злочинністю: збірка наук. праць. Харків: Право, 2011. Вип. 21. С. 39-46.

3. Зубик Ю.М., Павлова Н.В. Сучасні можливості застосування судової фотографії і відеозапису в розслідуванні, розкритті та запобіганні злочинів. Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціальних та поведінкових наук – 2021: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 22-23 квіт. 2021 р.). Чернігів, 2021. С. 131-135.

4. Шевчук В.М. Інновації у криміналістичній техніці: сучасні можливості й проблеми застосування. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». Одеса, 2020. № 43. С. 146–151.

УДК 343.1(043.2)

Сорока М.В., здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗГЛЯДУ СЛІДЧИМ СУДДЕЮ КЛОПОТАННЯ ПРО ДОЗВІЛ НА ПРОВЕДЕННЯ НСРД

Відповідно до ст. 3 Конституції України держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Чинне законодавство України не містить чіткого правового механізму порядку розгляду слідчим суддею клопотань про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій (надалі – НСРД), який би забезпечував дотримання прав і свобод кожної окремої людини. НСРД – це найвищий ступінь втручання в права людини, тому ця сфера кримінального процесуального законодавства має максимально відповідати принципу правової визначеності та завданню кримінального провадження із суворим дотриманням конституційних прав і свобод людини.

Кримінальний процесуальний кодекс України (надалі – КПК України) включає лише одну статтю (ст. 248 КПК України), яка містить норми щодо розгляду клопотання про надання дозволу на проведення НСРД. Загалом положення цієї статті зводяться до формальної перевірки наявності в клопотанні всіх обов'язкових реквізитів.

Положеннями КПК України закріплена норма, що до клопотання слідчого, прокурора додається лише витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у рамках якого подається клопотання. Трохи детальніше процес розгляду таких клопотань визначений в Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їхніх результатів у кримінальному провадженні, яка затверджена Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 (надалі – Інструкція). Проте, відповідно до ч. 2 ст. 1 КПК України, кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України,